

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/80/2018
Identifikačné číslo spisu: 8114011237
Dátum vydania rozhodnutia: 21.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8114011237.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Martiny Zeleňakovej, na neverejnom zasadnutí konanom 21. januára 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Ing. Z. P., pre pokračujúci prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., o dovolaní obvineného podaného prostredníctvom obhajcu Mgr. Petra Troščáka proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. augusta 2018, sp. zn. 6 To 38/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. d/ Tr. por. dovolanie obvineného Ing. Z. P. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 11. mája 2018, sp. zn. 5 T 114/2014, uznal obvineného za vinného zo spáchania pokračujúceho prečinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. na skutkovom základe v rozsudku uvedenom. Za to súd obvinenému podľa § 213 ods. 2 Tr. zák., za použitia § 36 písm. j/ a § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., uložil trest odňatia slobody na 12 (dvanásť) mesiacov, podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu výkon trestu podmienčne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu na 24 (dvadsaťštyri) mesiacov. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. zároveň obvinenému uložil povinnosť uhradiť poškodenému Ing. A. C. škodu vo výške 8 000 Eur (osemtisíc Eur), poškodenému I. N. škodu vo výške 1 114 Eur (jedentisícstoštrnásť Eur) a podľa § 288 ods. 2 Tr. por. poškodeného Ing. A. C. so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti rozsudku podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) uznesením z 28. augusta 2018, sp. zn. 6 To 38/2018, podľa § 316 ods. 1 Tr. por. zamietol ako oneskorene podané.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený dovolanie, pôvodne 28. septembra 2018 prostredníctvom JUDr. S. A.. V dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., teda že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa, a odôvodnil ho najmä tým, že rozsudok okresného súdu mu bol doručený 11. júla 2018 a bol vypracovaný 11. mája 2018. Pri vynesení rozsudku mu nebol

prečítaný celý rozsudok, ale len niektoré časti, preto sa nemohol odvolať okamžite, ale až po doručení rozsudku v písomnej forme. Odvolanie po doručení 23. júla 2018 podal v zákonnej lehote, krajský súd ho však nesprávne zamietol ako oneskorene podané, čím porušil zákon a základné práva obvineného. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech, aby zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu i rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a aby prikázal okresnému súdu vec v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

Dovolanie bolo zaslané na vyjadrenie ostatným stranám konania. Vyjadril sa k nemu prokurátor Okresnej prokuratúry Prešov (ďalej len „prokurátor“), ktorý mal za to, že vo veci nebola splnená jedna z procesných podmienok podania dovolania, keďže obhajoba neuviedla žiadne z obligatórnych dovolacích dôvodov podľa § 371 Tr. por. Vo vzťahu k samotnému zamietnutiu opravného prostriedku uviedol, že v dovolaní prezentovaný výklad ustanovení zákona je scestný, keďže Trestný poriadok o nutnosti vyhlásenia rozsudku v plnom znení nič nehovorí. Ďalej citoval ustanovenie § 309 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého sa odvolanie podáva do pätnástich dní od jeho oznámenia, pričom oznámením je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť, čo v danej veci bolo splnené. Z uvedených dôvodov navrhol dovolanie zamietnuť.

Vyjadrenie prokurátora bolo doručené ostatným stranám konania vrátane obvineného a JUDr. S. A..

Po vykonaní úkonov súdom prvého stupňa bola vec predložená dovolaciemu súdu, ktorý zistil, že JUDr. S. A. bol vyčiarknutý zo zoznamu advokátov Slovenskej advokátskej komory, preto prihladnuc na § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 36 ods. 1 Tr. por. nebolo možné považovať podmienku povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní za splnenú.

V rámci odstraňovania vady nedostatočného zastúpenia okresný súd ustanovil obvinenému obhajcu Mgr. Petra Troščáka.

Obvinený podal v poradí druhé dovolanie prostredníctvom obhajcu Mgr. Petra Troščáka 16. apríla 2019. V tomto dovolaní, ktorým napadol uznesenie krajského súdu, uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/, písm. l/ Tr. por. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda zásadné porušenie práva na obhajobu, bol podľa neho naplnený tým, že bol od začiatku konania zastúpený JUDr. S. A., vyčiarknutým zo zoznamu advokátov Slovenskej advokátskej komory, o čom nemal vedomosť. V deň vyhlásenia prvostupňového rozsudku JUDr. A. ako obhajca nezahlásil odvolanie a povedal, že treba počkať na doručenie písomného vyhotovenia rozsudku, od ktorého plynie lehota na podanie odvolania. JUDr. A. obvineného zastupoval na hlavných pojednávaniach, pričom nebol advokátom a obhajcom nemohol byť, obvineného nesprávne poučoval, došlo teda k porušeniu práva na obhajobu. Toto porušenie je o to závažnejšie, že obhajoba mala byť vykonávaná prostredníctvom zvoleného obhajcu ako profesionála, preto ju obvinený nerealizoval osobne. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia) namietol posúdenie prejednávanych skutkov ako trestného činu, keďže podľa neho ide len o bežný občianskoprávny spor týkajúci sa realizácie diela a jeho nedostatkov, a okresnému súdu vytkol nedostatočné vysvetlenie jeho záverov a absenciu zákonnosti, vecnej správnosti, presvedčivosti a spravodlivosti rozhodnutia. S poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a na princíp ultima ratio uzavrel, že jeho konanie pri realizácii diela nenaplnilo skutkovú podstatu žiadneho trestného činu. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l/ Tr. por. spočívajúci v tom, že odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, obvinený vysvetlil tým, že na hlavnom pojednávaní 11. mája 2018 zahlásil odvolanie ústne, bezprostredne po tom, čo bol poučený o možnosti podania odvolania. V zápisnici z hlavného pojednávania ide o chybu v písaní, pretože v skutočnosti došlo z jeho strany k zahláseniu odvolania s tým, že obvinený zároveň uviedol, že s vyhláseným rozsudkom nesúhlasí, pretože nie je zákonný a spravodlivý, a odvolanie písomne odôvodní po tom, čo mu bude doručené písomné vyhotovenie rozsudku. Navrhol, aby tieto skutočnosti dovolací súd overil prehratím zvukového záznamu z hlavného pojednávania. Mal za to, že zo strany krajského súdu došlo k nesprávnej zamietnutiu odvolania z dôvodu jeho oneskoreného podania, keďže na to neboli plnené zákonné dôvody, preto bol

dovolací dôvod naplnený. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona, napadnuté rozhodnutie zrušil a krajskému súdu prikázal vec znova prerokovať a rozhodnúť.

Dovolanie bolo zaslané na vyjadrenie ostatným stranám konania.

Prokurátor podal vyjadrenie, v ktorom uviedol, že tvrdenie o chybe v zápisnici nie je pravdivé. Obvinený výslovne uviedol, že sa vyjadrí v zákonnej lehote tak, ako to bolo súdom zaprotokolované. V tomto kontexte sú obhajobou konštatované dovolacie dôvody fabuláciami, pričom v danej veci sa nejednalo o prípad povinnej obhajoby. Postupom súdu preto k porušeniu práv nedošlo. Súd umožnil obvinenému slobodne si obhajcu zvoliť, pričom následné zvolenie si obhajcu nemožno pričítať súdu ako porušenie práva na obhajobu. Z uvedených dôvodov prokurátor navrhol dovolanie zamietnuť.

Vyjadrenie prokurátora bolo doručené ostatným stranám konania vrátane obvineného a jeho obhajcu.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.), spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1 a ods. 2 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., je však potrebné ho bez preskúmania veci odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. d/ Tr. por., pretože neboli splnené podmienky dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por., ktorú vadu nemožno odstrániť ani postupom podľa § 379 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. l/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, alebo zobral na vedomie späťvzatie odvolania obhajcom alebo osobou uvedenou v § 308 ods. 2 napriek tomu, že obvinený nedal výslovný súhlas na späťvzatie odvolania.

Konštrukcia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. (teraz § 371 ods. 1 písm. l/ Tr. por.) obsahuje nepriamo v sebe aj tvrdenie o splnení podmienky dovolania podľa prvej vety ustanovenia § 372 Tr. por. Preto ak dovolací súd zistí, že tento dovolací dôvod nie je splnený, znamená toto zistenie zároveň aj to, že oprávnenými osobami, vyjímúc ministra spravodlivosti, neboli splnené podmienky dovolania podľa § 372 Tr. por. (R 9/2011).

Podľa § 372 ods. 1 veta prvá Tr. por. oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté.

Z charakteru dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku a zo zákonom ustanovených podmienok na jeho podanie možno jednoznačne vyvodiť záver, že pod slovným spojením bolo o riadnom opravnom prostriedku rozhodnuté, sa má na mysli prípad, keď odvolací súd rozhodol o podanom odvolaní v merite veci. Za splnenie tejto zákonnej podmienky preto nemožno považovať prípad, keď odvolanie proti prvostupňovému rozsudku je podané oneskorene a odvolací súd ho z tohto dôvodu zamietne podľa § 316 ods. 1 Tr. por. V takomto prípade totiž odvolací súd nepreskúmajúc napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v rozsahu vymedzenom v ustanovení § 317 ods. 1 Tr. por. a nerozhoduje v merite veci, čo znamená, že sa nezaobrá skutkovými a právnymi otázkami alebo prípadnými pochybeniami napadnutého rozsudku alebo konania, ktoré mu predchádzalo (R 24/2011).

Podľa § 382 písm. d/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1.

Odvolanie obvineného bolo krajským súdom zamietnuté ako oneskorene podané, pričom obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l/ Tr. por., pretože mal za to, že na zamietnutie

odvolania z uvedeného dôvodu neboli splnené zákonné podmienky. Dovolací súd sa preto zameril na skúmanie otázky, či tento dovolací dôvod je naplnený.

Podľa § 309 ods. 1 Tr. por. odvolanie sa podáva na súde, proti ktorého rozsudku smeruje, a to do 15 dní od oznámenia rozsudku. Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku.

Podľa § 310 ods. 1 Tr. por. ak osoba oprávnená podať odvolanie je prítomná pri vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa a poučená podľa § 309, predseda senátu umožní osobám oprávneným podať odvolanie vyjadriť sa a ich vyhlásenie o opravnom prostriedku sa zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní. Ak má obžalovaný obhajcu, môže urobiť také vyhlásenie po porade s obhajcom. Osoba oprávnená podať odvolanie môže oznámiť, že zatiaľ sa k možnosti využitia odvolania nevyjadruje. Do zápisnice o hlavnom pojednávaní sa zaznamená, proti ktorému výroku rozsudku odvolanie smeruje, alebo že odvolanie smeruje aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa bol vyhlásený na hlavnom pojednávaní dňa 11. mája 2018. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z uvedeného dňa je zrejmé, že obvinený a JUDr. S. A. boli na vyhlásení rozsudku prítomní a po vyhlásení boli poučení o možnosti podať odvolanie do pätnástich dní od oznámenia rozsudku. V reakcii na to obvinený uviedol, že poučeniu porozumel, a po porade s obhajcom vyhlásil, že sa vyjadrí v zákonnej lehote. Odvolanie v písomnej forme obvinený podal prostredníctvom JUDr. S. A. osobne na Okresnom súde Prešov 23. júla 2018.

Dovolací súd si vyžiadal zvukový záznam z hlavného pojednávania 11. mája 2018, z ktorého vyplýva, že poučenie bolo obvinenému nielen prečítané, ale i primerane a zrozumiteľne vysvetlené, vo vzťahu k podaniu odvolania tak, že má možnosť podať odvolanie priamo na pojednávaní v ten deň, alebo má možnosť vyjadriť sa v zákonnej lehote pätnástich dní odo dňa pojednávania, alebo sa môže vzdať práva podať odvolanie. Obvinený vyhlásil, že poučeniu porozumel. V jeho mene sa následne vyjadril JUDr. A.. Po počiatočnom nedorozumení z jeho prejavu vyplynulo, že sa vyjadria v zákonnej lehote.

Na základe uvedeného možno dospieť k jednoznačnému záveru, že obvinený sám, ani prostredníctvom JUDr. A. na hlavnom pojednávaní 11. mája 2018 odvolanie nepodal, pričom bol náležite poučený, poučenie mu bolo zrozumiteľne vysvetlené dokonca s tým, že zákonná lehota pätnástich dní plynie odo dňa pojednávania. Tvrdenie obvineného o tom, že podal odvolanie po vyhlásení rozsudku sa preto nezakladá na pravde a je zavádzajúce.

Vo vzťahu ku kvalite obhajoby v pôvodnom konaní dovolací súd poznamenáva, že za jej výkon (náležitým spôsobom) súd nenesie zodpovednosť, keďže ide výlučne o vzťah medzi advokátom ako obhajcom na strane jednej a klientom ako obvineným na strane druhej (čo sa vzťahuje aj na prípady, keď je obvinenému obhajca ustanovený súdom). Obvinený si obhajcu zvolil sám. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky už vo svojej rozhodovacej praxi vyslovil, že tak v prípade zvoleného, ako aj v prípade ustanoveného obhajcu štát zásadne nenesie zodpovednosť za zlý výkon obhajoby. Vyplýva to zo skutočnosti, že advokácia je nezávislá od štátu a výkon obhajoby je predovšetkým otázkou vzťahu medzi obvineným a obhajcom (II. ÚS 452/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky je toho názoru, že v danom prípade nebola splnená jedna zo základných podmienok na podanie dovolania zakotvená v ustanovení § 372 ods. 1 Tr. por., pretože obvinený síce využil svoje právo na podanie riadneho opravného prostriedku proti rozsudku prvostupňového súdu, tento však podal oneskorene, a jeho odvolanie bolo z tohto dôvodu zamietnuté, čo nemožno považovať za rozhodnutie o opravnom prostriedku v merite veci. Dovolací súd preto nepristúpil k preskúmaniu ďalších uplatnených dovolacích dôvodov.

Nakoľko v rozhodovanej veci nebola splnená podmienka dovolania podľa § 372 Tr. por., pričom ide o

vadu neodstrániteľnú, ktorú by nebolo možné zhojiť ani po výzve podľa § 379 ods. 1 Tr. por., dovolací súd na neverejnom zasadnutí bez meritórneho preskúmania veci dovolanie obvineného podľa § 382 písm. d/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.